

Ook na euthanasie valt een lever prima te transplanteren

Een lever die wordt gedoneerd na euthanasie, laat zich net zo goed transplanteren als een orgaan dat wordt afgestaan na een 'natuurlijk' overlijden.

Hilde Van den Eynde

Donderdag 6 augustus 2020 om 3.25 uur

Mensen die om euthanasie hebben verzocht, overlijden na een inspuiting met een overdosis slaapmiddelen en spierverslappers. Die medicamenteuze dood lijkt de kwaliteit van hun organen niet aan te tasten. Een lever die is gedoneerd na euthanasie laat zich net zo goed transplanteren als een orgaan dat werd afgestaan na een 'natuurlijke' hartstilstand.

Dat blijkt uit een inventaris die Marjolein van Reeve van het Rotterdamse Erasmus Medisch Centrum (MC) maakte. Samen met collega's uit België en Nederland zocht zij uit wat de uitkomsten waren van levertransplantaties in deze landen met 47 levers, waaronder dertig Belgische, die waren gedoneerd na euthanasie. In België is donatie na euthanasie al sinds 2005 toegestaan, in Nederland pas sinds 2012.

Orgaandonatie na euthanasie komt slechts mondjesmaat voor. Er zijn meerdere beperkingen. Mensen die een euthanasieverzoek indienen vanwege kanker komen bijvoorbeeld niet in aanmerking omdat hun organen uitzaaiingen van de tumor kunnen bevatten. Donoren die wel in aanmerking komen, zijn mensen die om euthanasie verzoeken wegens zenuw- en spieraandoeningen zoals de ziekte van Parkinson, multiple sclerose of ALS, of mensen met psychiatrische ziektes.

Een praktisch bezwaar is bovendien dat in geval van orgaandonatie na euthanasie, de levensbeëindiging moet plaatsvinden in het ziekenhuis. Het uitnemen van organen moet zo snel mogelijk na het overlijden plaatsvinden, uiterlijk binnen het halfuur. Dat betekent in de praktijk dat nabestaanden na het overlijden hooguit vijf minuten hebben om afscheid te nemen, waarna het lichaam van de overledene naar de operatiekamer wordt gereden voor het uitnemen van de donororganen.

'Ik vind dat een groot gebaar van naastenliefde,' zegt Van Reeve, 'als donoren en nabestaanden bereid zijn om een zeer emotionele gebeurtenis als euthanasie in het ziekenhuis te laten gebeuren, om belangeloos organen te kunnen doneren.'

Gisteren publiceerde Van Reeve haar conclusies in het vaktijdschrift *Jama Surgery*. Van Belgische kant werkten onder anderen de transplantatiechirurgen Diethard Monbaliu (UZ Leuven), Dirk Ysebaert (UZ Antwerpen) en Frederik Berrevoet (UZ Gent) aan de studie mee.

Niet hersendood

Dat de uitkomst van levertransplantatie na euthanasie even goed is als na een 'gewoon' overlijden, vinden Van Reeve en haar collega's een belangrijke bevinding voor mensen die wachten op een levertransplantatie. Donororgaan en patiënt overleven in beide gevallen even goed, leert de vergelijking met 237 Belgische en 305 Nederlandse 'gewone' donoren die na een hartstilstand overleden, zij het niet beter dan bij een transplantatie uit hersendode donoren, die doorgaans de beste resultaten geeft.

Een patiënt die euthanasie ondergaat, is per definitie niet hersendood. Hij of zij overlijdt na een hartstilstand en het daarmee gepaard gaande stilvallen van de bloedsomloop. Donororganen van haddode donoren lopen sneller schade op dan die van hersendode donoren.

Van een persoon die zijn/haar organen doneert na euthanasie, kunnen longen, lever, nieren en alvleesklier worden getransplanteerd. Het hart komt voorlopig niet in aanmerking, omdat het te veel schade oploopt bij de 'warme' donatie die een donatie na euthanasie is. Harten kunnen alleen worden getransplanteerd uit hersendode donoren, wier bloedsomloop op de afdeling intensieve zorg in sommige landen wordt gekoeld voor hun overlijden, zodat het hart geschikt blijft voor overplanting.

Uit eerder onderzoek is gebleken dat longen die na euthanasie worden gedoneerd, eveneens net zo goed te transplanteren zijn als longen die worden gedoneerd na een 'natuurlijke' haddood. Voor -alvleesklier en nier zijn nog geen resultaten bekend of gepubliceerd.

Patiënten die op de wachtlijst staan voor een donorlever, komen niet te weten of het orgaan is afgestaan door een hersendode of haddode donor, en of het om een donatie na euthanasie gaat. De landen waarmee België en Nederland samen de transplantatievereniging Eurotransplant vormen, weten het wel. 'Oostenrijk accepteert geen organen die zijn gedoneerd na euthanasie, omdat het land geen euthanasie toestaat', zegt Van Reeve.